Uppvigling, Irans nya taktik mot landets bahá'iminoritet

Entrén till 1600-tals Shahmoskén vid Naqsh-e Jahantorget i Isfahan.

Jag hade teven på och hörde någon tala, eller rättare sagt fråga utrikesminister Margot Wallström vad hon tänkte göra från regeringens sida för att påtala bahá'iers situation i Iran där de förföljs och till och med överfalls eller dödas utan rättsliga påföljder. Det fick mig att sätta mig ner och följa debatten. Riksdagsledamot Anders Österberg (S) frågade utrikesministern: ”I den dialog som förs med den iranska regimen, kommer utrikesministern att också lyfta fram bahá'iernas situation i landet?”

Det pågick en direktsändning från Riksdagens interpellationsdebatt om ”Sveriges strukturerade politiska dialog med Iran”. Anders Österberg redogjorde en lång lista över hur Iran bryter mot de mänskliga rättigheterna och diskriminerar olika minoritetsgrupper, särskilt bahá'ier, bahá'ireligionens anhängare och utsätter dem för systematisk ”ekonomisk apartheid” sedan Hassan Rouhani 2013 tillträdde posten som landets president. Innan hans tillträde var förföljelserna huvudsakligen fysiska övergrepp. Österbergs långa inlägg innehöll grymheter helt okända för Sveriges allmänhet. – Utrikesministern lovade att återkomma.

Jag var särskilt intresserad av inslaget eftersom jag känner många bahá'ier och jag hade alldeles nyligen kommit hem från en rundresa i Iran. Dessutom hade jag besökt landet under shahtiden i slutet av 1960-talet. Bahá'i uppstod på 1800-talets Iran och som en inhemsk religion är den kanske just därför särskilt kontroversiell med tanke på ordspråket ”Ingen är profet i sitt eget land”. Men på shahens tid hade bahá'ier en relativ frihet att leva i sitt land.

Av en vän fick jag strax efteråt en inbjudan till Riksdagens seminarium (27 nov. 2017) som ordnades av Riksdagen och Svenska Bahá'isamfundet med rubriken: ”Riksdagen uppmärksammar bahá'iernas situation i Iran”. Riksdagsledamoten Carin Jämtin välkomnade deltagarna och ursäktade förseningen som hade orsakats av lokalbyte då fler än väntat hade kommit. Bahá'i-sakkunnig i internationella frågor, Paul Öjermark, gav en översikt av bahá'iernas situation i dagens Iran. När en overheadbild på nio bahá'irådsmedlemmar från Teheran visades med texten att alla hade förts bort från ett privat hem 1980 och aldrig mer

återfunnits, fick jag en chock! Jag kände igen fyra av dem, och inte vetat något om deras öde. Deras brutala, okända öde bara drabbade mig nu.

Jag, min man och en vän till oss, hade flera gånger varit deras gäster i Teheran 1969. Och nu blev denna stora bild mitt första ”möte” med dem efter nära fyrtio år!

När jag på hösten året innan min resa till Iran tog kontakt med mina bahá’ivänner i Sverige frågade jag om jag kunde kontakta några av våra gamla vänner eller deras släktingar i Iran. Jag fick veta att ingen jag då kände bor kvar i Teheran, men att jag också ska vara försiktig med att nämna ”bahá’i” i något sammanhang – det kunde vara farligt för mig och för den grupp jag reste tillsammans med. Inga bahá’iminnesplatser finns kvar att besöka eftersom all bahá’i-egendom hade genom åren konfiskerats och/eller jämnats med marken, till och med begravningsplatser har konfiskerats för att på dess marker bygga sportanläggningar eller annat.

Jag förstod att jag inte skulle kunna fråga efter någons adress överhuvudtaget.

Den 21 augusti 1980 arresterades alla Irans Nationella andliga rådets nio medlemmar. De hämtades från ett möte i ett privat hem i Teheran och har inte setts efter det. Trots internationella samfundets upprepade begäran om information om dem, har deras öde förblivit outrett.

Men att så här fort efter resan möta bilden på dessa bahá’ier som jag nyligen haft i mina tankar och nu se dem på en stor projektorduk i en föreläsningssal; tankarna gick inte att stoppa hur deras sista dagar kan ha sett ut innan de mördades, samtidigt som seminariet flöt på medan min tid prompt stannade upp. Det blev overkligt och helt omöjligt för mig att släppa tankarna på dem då, och inte på länge.

Vad är det som pågår i Iran?

Teheran juli 1969.

Kort bakgrundshistorik

Baháirörelsen föddes i Shiraz 1844 när en ung man vid namn Sayyed Mirza Ali-Muhammad proklamerade att han var ”Den utlovade” (Mehdi) som messianska shiamuslimer länge väntat på.

Under 1800-talet fanns flera religiösa strömningar som predikade om messias snara ankomst; många nystartade kristna väckelserörelser både i USA och i Europa hade räknat ut att Jesu återkomst skulle ske i mitten av 1800-talet. Samtidigt väntade shiamuslimer på deras tolfte imams återkomst, Qa’im (betyder Den som reser sig [i Guds sak].) Ali-Muhammads titel ”Sayyed” anger hans härstamning från profeten Muhammeds släktled, som också Qa’im skulle härstamma från. Han antog namnet Báb som betyder port.

Enligt Bábs förutsägelse skulle arton sökande oberoende av varandra erkänna hans ställning som Guds sändebud. När dessa lärjungar blivit fulltaliga spred de sig i Persien för att förkunna den nya läran som var radikal för den tiden eftersom Báb förutsade att en världsomvälvande tidsålder, vars ankomst alla världens religioner väntat på, var nära. Báb förklarade att alla religioner emanerar ur samma källa, Gud – Skaparen, som kontinuerligt talar till människan genom sändebud, så som Zoroaster, Moses, Jesus och Muhammed (införstått Buddha, Krisna m.fl.). Bábirörelsen förespråkade rättvis fördelning av samhällets resurser, jämställdhet mellan man och kvinna samt liberalare lagar än de medeltida, utvecklingshämmande sharialagarna, som var skrivna för arabiska klansystem. En ny icke tidigare skådad världsordning skulle komma att ena alla världens folk och riken.

Rörelsen spred sig snabbt, och som väntas kan väckte den rädsla och tolkades som hot mot det shiamuslimska prästerskapet och regimens myndighet. Bábier började tillfångatas, och Báb själv arkebuserades på en kaserngård i Tabriz 1850, trettio år gammal. Bábs anhängare blev förtvivlade över att deras messianske läromästare och profet hade dödats och de befann sig i ett tomrum. Några desperata unga bábier ville hämnas deras förlust och avfyrade hagelpistol mot shahen som blev lindrigt träffat. Denna helt missriktade hämnd fick till följd en våldsam klappjakt på bábier som slutade med att över 20 000 anhängare martyrdödades, ofta på offentliga platser som föregicks av tortyr.

Tabriz. Till höger höga citadellet (Ark) från 1300-talet som inhyst moské, militär- och stadsadministration och fängelse. Där hölls Báb fången till dess att han offentligt avrättades den 9 juli 1850.

Under sin livstid förberedde Báb sina lärjungar att efter honom erkänna profeten som snart skulle tillkännage sig att vara ”den Gud ska uppenbara” och Báb antydde att han redan levde och fanns i Teheran. Han skulle föra världen samman till en universell tro. Báb påminner här om kristendomens Johannes Döpare (Joh. 1:26–27.)

När en bábi Mirza Husayn Ali Nuri, senare kallad Bahá’u’lláh (Guds härlighet), nåddes av nyheten om Bábs död bad han anhängarna att skyndsamt ta hand om Bábs lemlästade kropp som hade kastats utanför stadsmuren, och föra kvarlevorna till Teheran för att gömmas på en säker plats i väntan på rätt tidpunkt och plats för att begravas. Som uppvuxen i en rik adelsfamilj hade Bahá’u’lláh kontakter som kunde hjälpa honom.

Mordförsöket mot shahen hade utlöst än värre förföljelsevåg mot landets bábier. Till följd av attacken kastades Bahá’u’lláh i Teherans fruktade underjordiska fängelsehåla anklagad för delaktighet. Fängelset som tidigare varit vattenreservoar och därför kallades för Svarta hålet*, var fönsterlöst och utan möbler där fångarna kedjades fast i väggen. Efter fyra månader blev han friad från alla anklagelser mot honom, men han landsförvisades till Bagdad i det Ottomanska riket i hopp om att rörelsen då skulle upplösas av sig själv.

* Siyah-Chal (svart grop) fylldes med jord 1868 och på dess ställe byggdes teater och operahuset Tikyih Dowlat. Från 1954 hörde egendomen till bahá’ier till dess den 1979 konfiskerades.

I fängelset hade Bahá’u’lláh fått en uppenbarelse att han var den utlovade som Báb hade talat om.

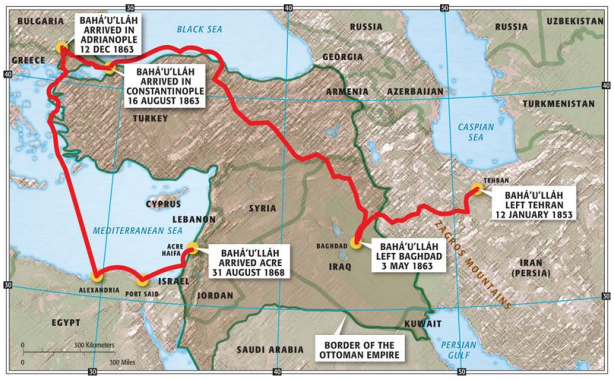

Bahá’ier i kedjor 1896. Till vänster far och son som båda avrättades.

I Bagdad växte ryktet om Bahá’u’lláh vilket samlade människor kring honom och samfundet växte. Bagdads shiamuslimska prästerskap ville inget hellre än att bli av med honom och år 1863 skickades han av den ottomanske kalifen vidare tillsammans med sin familj till Konstantinopel och därefter till staden Adrianopel (idag Edirne) på den europeiska sidan av Turkiet. 1868 blev han för tredje gången förvisad, den här gången till fängelsestaden Akka, en turkisk straffkoloni i Palestina. Efter nio år innanför Akkas fängelsemurar förbättrades Bahá’u’lláhs livsförhållanden så att han kunde flytta ut till en egendom utanför staden, till Bahji, där han levde fram till sin död 1892.

Under 40 års tid levde Bahá’u’lláh fängslad och landsförvisad och skrev ett stort antal böcker och epistlar som omfattar bahá’ireligionens kanon. I dessa beskrivs hur världen ska förenas och världsfred uppnås. I mänsklighetens historia har familjebildningen varit den minsta enheten, därefter släkt, klan, riken, nationer och unioner. Människan som Guds skapelse är på väg mot sin mognad, till ett nästa och oundvikligt stadium – att hela mänskligheten förenas och världsfred etableras. Idag är fosterlandskärlekens kraft otillräcklig att styra det mänskliga samhället, menar Bahá’u’lláh och fortsätter att kärleken till hela mänsk-

ligheten och tjänande av dess intressen är såväl alla folkens som en individs värdigaste strävan.

(Bild: © Bahá'í-international Community.)

År 1863 tillkännagav Bahá'u'lláh offentligt att han var Bábs och alla profeters utlovade återkomst och att Gud hade en plan för mänsklighetens framtid. De som accepterade hans ställning började kallas för bahá'ier. Samma år beslöt den ottomanska kalifen efter påtryckningar av den iranske ambassadören att förflytta Bahá'u'lláh och hans familj från Bagdad till Konstantinopel, så långt som möjligt från Iran.

Förföljelser

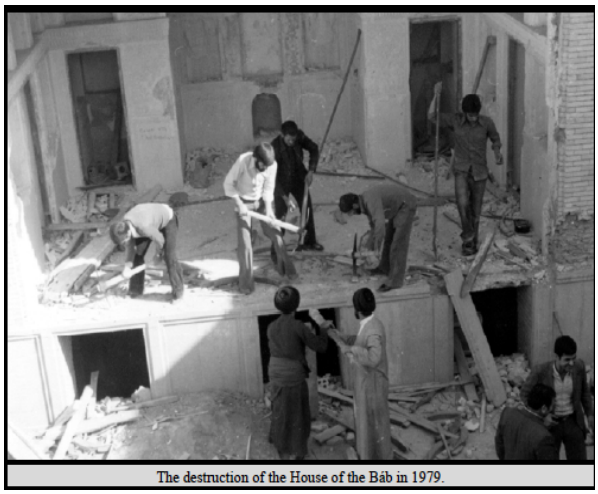
När ayatolla Ruhollah Khomeini, efter en landsomfattande revolution som fick shahen att lämna landet, återvände till Iran 1979 från sin exil i Paris, införde han genast en ny, enväldig och islamisk konstitution. Khomeini tilldelades titeln ”högste ledare”*. Han blev Irans högste andlige ledare och statschef. Med hjälp av hastigt inrättade revolutionsdomstolar gjorde han sig av med allt politiskt motstånd och beordrade förföljelse mot oliktänkande och ledare för religiösa minoriteter. Snabba avrättningar av kända personligheter avlöste varandra, men när världssamfundet började reagera, utfärdade han en *fatwa* (utlåtande/lag) som gav zoroastrier, kristna och judar religionsfrihet. Muslimska minoriteter sunniter, ismailiter och zayditer åtnjöt redan begränsade rättigheter. Bahá'ireligionen var däremot inte en religion, fastslog Khomeini, vilket också hans efterträdare Ali Khamenei 2010 upprepade, utan ”en politisk rörelse och doktrin som inte kan tolereras”. Khameneis slutliga svar till omvärldens upprepade reaktioner löd: ”Bahá'ismen är en missriktad sekt… den har sin hemvist i världssionismen.”

* Ayatolla är en hederstitel och betyder ”Guds tecken”. Landets högste andlige ledare tillsätts på livstid som Guds ställföreträdare till dess shiiternas tolfte imam al-Mahdi, som år 874 försvann bara fem år gammal, kommer tillbaka. Som följd av det mystiska försvinnandet upphörde imamatets succession. Men al-Mahdi ska återkomma på Uppståndelsens dag. Den högste andlige ledaren för Islamiska republiken Iran måste vara en sayyed, ättling till profeten Muhammed, vilket också alla shiiternas tolv imamer var. En sayyed bär en svart turban.

Samma år som Khomeini kom till makten konfiskerades* bahá'iegendomar runt om i Iran. I Teheran hade bahá'icentrets vackra mosaikkupol redan 1955 rivits ner och nu var det de heliga platsernas tur att demoleras, begravningsplatser skändas, och bahá'ier arresterades och torterades. Eftersom bahá'ier i praktiken var rättslösa förekom godtyckliga gripanden, trakasserier och anlagda bränder utan att någon dömdes skyldig för något av brotten. Fortfarande idag finns inget skydd mot stöld, sexuella kränkningar eller förtal som bahá'ier utsätts för. Även en mördare går straffri därför att bahá'ier är ”Guds fiender” som måste bekämpas.

* Konfiskeringar verkställs av ett statligt organ: Execution of Imam Khomeini's Order (EIKO).

Landets konstitution strider mot deklarationen om de mänskliga rättigheterna, artiklarna 1, 2, 3, 6 och 7.

The destruction of the House of the Báb in 1979.

Jag besökte Bábs hus 1969. Golvet var täckt med heltäckande persisk matta och en lampa stod på golvet där Báb hade suttit när han förklarade sin mission för Mulla Husayn. Rummet hade inga möbler, fönstren hade dekorfärgade glas och på innergården stod ett mandarinträd som Báb en gång hade planterat nära en brunn med vindspel för rep och ämbar.

I det här rummet på 16 kvadratmeter tillkännagav Báb sitt profetskap för sin förste lärjunge Mulla Husayn den 22 maj 1844. Historien berättar: ”Báb satt i rummets nordvästra hörn invid den rad av fem fönster som vetter mot väster. Längs denna fönstervägg sträcker sig ett altantak som delvis omgärdar pation. Här sjunger den vitkindade näktergalen och doften av jasmin hör majnatten till i Shirazs gamla stadsgränder.” (Foto: Iran Human Rights Documentation Center.)

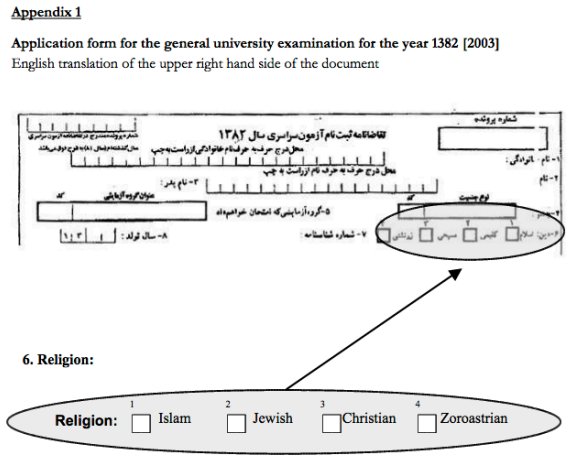
Islamiska rättsskolor godkänner dödsstraff i två avseenden: för ”mord” och för ”spridning av skada mot samhället”. Den sistnämnda brottsrubriceringen kan innefatta nästan vad som helst så som ”krig mot Gud” (*moharebeh*) och ”förolämpa profeten” (*sabb al-nabi*) samt ”sprida korruption på jorden” (*fisad fil-arz*) som ger vida tolkningsutrymmen, eller ”homosexuella handlingar”, vilket sammantaget gör att det islamiska rättssamhället står på en helt godtycklig grund. Det som en civilrättslig lag friar kan den religiösa, gudomliga lagen (*hudud*) döma till döden. Samarbete med den sionistiska staten Israel och med det imperialistiska Amerika, det vill säga spionerі, leder båda till dödsstraff, och samarbete med ”fiendens stater” ger långa, från minst 10 års fängelse upp till 20 år.

Enligt Irans konstitution, artikel 500* gällande den islamiska strafflagen, kan i princip vem som helst arresteras vid minsta misstanke om avvikande syn från ayatollornas sanktionerade tänkande. Det räcker att vara bahá’i. Den vanligaste anklagelsen som förfäktas i media är att bahá’ierna har ”för avsikt att störa den nationella säkerheten”. (En fabricerad beskyllning som särskilt repressiva stater delar med varandra oavsett om regimerna är teokratiska eller ateistiska.)

* ”Anyone who engages in any type of propaganda against the Islamic Republic of Iran or in support of opposition groups and associations shall be sentenced to between three months and one year of imprisonment.”

De senaste domskälen till mångåriga, i genomsnitt över fem års fängelsestraff, som gavs till arton bahá’ier (juni 2019 och april 2020) i Birjand nordvästra Iran löd: “Membership in an illegal organization against national security (a reference to the persecuted faith),” och “propaganda in favor of the Baha’i community as an organization opposed to the Iranian regime.” (HRM, Iran Human Rights Monitor.)

Sedan revolutionen 1979 har över 200 bahá’iledare dödats och ett 10 000-tal har fått avgå från sina statliga tjänster och från universiteten. Unga bahá’ier är avstängda från högre studier och därför startade bahá’ierna 1987 en egen högskola (Bahá’i Institute for Higher Education, BIHE) som drevs hemligt i hemmen och per korrespondens. 1998 och 2011 plundrade myndigheterna från hundratals bostäder som hade BIHE-klassrum alla deras böcker och datorer. Tretton bahá’ier sitter i fängelse för att de undervisat i ämnen som är särskilt förbjudna för bahá’ier: algebra, psykologi och poesi.

Appendix 1

Application form for the general university examination for the year 1382 [2003]
English translation of the upper right hand side of the document

6. Religion:

Religion: 1 Islam 2 Jewish 3 Christian 4 Zoroastrian

Med alla medel kontrollerar staten medborgarnas trostillhörighet såsom här angiven i universitetets examensbevis. Någon ruta för ”annan religion” finns inte eftersom staten erkänner bara fyra trosinriktningar, trots att det i landet finns minst sju religiösa inriktningar. Men dessa hör till de diskriminerade utan rättsligt stöd. Att vara ateist är helt förbjudet, likaså konvertering från islam till ett annat trossamfund.

Till stöd för iranska bahá’ier lanserades 2014 en Facebooksida ”Education Is Not A Crime” med budskapet att utbildning är hela mänsklighetens grundläggande rättighet. (Facebook, chatappen Telegram, Twitter och Youtube är förbjudna sociala medieplattformar i Iran. Snart förbjuds också Instagram. Upprorsstämningar som växer i landet skyller ayatollorna på utlandskontakter.)

Den världsberömde antiapartheidhjälten, ärkebiskop Desmond Tutu varnar Iran för strukturell diskriminering: ”Den skadar både Iran och det iranska folket. Vår bittra erfarenhet av alla slags apartheid visar att det skadar oss alla. Irans regering avstänger sitt eget folk från vissa yrken – bahá’ierna, som är ingenjörer, läkare, och konstnärer som skulle kunna hjälpa Iran, iranier och världen.” (Uttalandet ingår i den världsomfattande kampanjen ”Utbildning är inte ett brott!” för att stödja bahá’ierna i Iran.)

Ayatollornas sista bud?

För att komma åt medlemmar av minoritetsgrupper måste man på landets olika ansökningar ange religionstillhörighet. Senast förra året borttagna alternativet ”Andra religioner” från det nationella ansökningsformuläret för ID-kort blir ytterligare ett slag mot bahá’ierna. Det innebär att alla medborgare som inte hör till de enda accepterade samfunden, inte kan skaffa sig kreditkort, körkort eller pass utan att dölja (förneka?) sin tro, det vill säga ljuga för att kunna åtnjuta Irans egna sanktionerade mänskliga- eller icke-mänskliga rättigheter som prästerskapet upphöjt till en gudomlig lag. Utan en ID-handling kan man inte sälja och köpa fastigheter och bilar, boka hotell, boka flyg, erhålla arbetstillstånd, lämna in klagomål, ingå avtal, och komma ens åt sin pension. Således nekas miljontals iranier deras fulla medborgarskap – medborgerliga rättigheter. Fyller man inte i någon av rutorna om religion är ansökan helt enkelt ogiltig.

Under de första revolutionsåren skulle bahá’ierna om de avsade sin tro, inte bli avrättade. Senare villkorades rätten till arbete och rätten till högre studier. Idag tycks ultimatumet gälla mellan tro och rätten till medborgarskap. Frågan uppstår: Vad finns det för behov av Irans islamiska republik att utradera sina medborgare på grund av deras tro som de delar med shiiterna om en enda Gud. Jag läser i Koranen, sura 2: ”Tvång skall inte förekomma i trosfrågor.” Och vidare i översättaren Mohammed Knut Bernströms* kommentar: ”Eller i religionen skall inget tvång finnas […] en tvångsvis uppnådd omvändelse till Islam, vilka de faktiska omständigheterna än är, saknar giltighet och att varje försök att tvinga en icke-troende att anta Islam är en svår synd; en ståndpunkt som visar grundlösheten i den vitt spridda föreställningen att Islam ställer den icke-troende inför alternativet ’omvändelse eller svärdet’.”

* ”Koranens budskap”, 1998 och 2002. Al-Azhar Al-Sharif Islamic Research Academy i Kairo har i skrivelse den 27 december 1998 gett sitt samtycke till utgivningen och spridningen av denna tolkning till svenska.

Haram

Landets högste andlige ledare Khamenei slår fast att ”bahá’ier är perverterade och orena (*najis*) och därför ska de inte tillåtas arbeta som lärare”. Ayatolla Noori Hamadan menar att ”bahá’ier är mer orena än hundar*, att propagera för deras sekt är ”haram” (helt förbjudet), de är otrogna och missleder människor till att bli avfällingar”.

* Islam betraktar hundar som orena. Att äga hundar som husdjur är i princip förbjudet i Iran.

År 2013 utfärdade Khamenei en fatwa där han uppmanar Irans muslimer att undvika all kontakt med bahá’ier därför att de tillhör en falsk sekt som vilseleder människor. Ett tiotal fatwor har skickats ut från olika ayatollor hur man ska diskriminera bahá’ier och strypa deras utbildnings- och försörjningsmöjligheter. Om en arbetssökande vid eventuell anställning identifierar sig som bahá’i, ska han/hon enligt Khameneis hemliga rekommendation vägras anställning.

Bahá’ier är förbjudna att utöva en lång rad yrken, bland annat att hantera livsmedel. Därför kan inga bahá’ier inneha affärer som säljer livsmedelsprodukter. Detta börjar närma sig på 1700- och 1800-talets paranoiddrivna förtryck av judar som, förutom alla möjliga vanföreställningar om denna iranska minoritet, också var förbjudna att gå ut när det regnade. Då kunde en regndroppe studsa från en oren jude över till en muslim.

Att någonting är haram eller orent (motsatsen *halal*) övertogs från judendomen, en indelning av godkänd föda ”kosher” med dess motsats ”teif” (”pasul” för föremål). Indelningen tillämpas inte inom kristendomen, och bahá’ireligionen har uttryckligen upphävt att dela in någonting i rent–orent i dess överförda betydelser.

Iranska prästerskapets hat mot bahá’ier är verkligt, men hatpropagandan är också en avsiktlig metod att leta efter så kallade fiender i sin egen omvärld i syfte att avleda ett ökat inhemskt missnöje mot landets styre. Att bahá’ier stämplas som orena och haram väcker den mest affektiva motviljan hos fanatiska muslimer mot andra trosuppfattningar än vad ayatollorna förordar eller ha måst godkänna av yttre världens tryck med hänvisning till mänskliga rättigheter. Av förföljelse och diskriminering får också andra minoriteter del av, fast i en mer dold form.

Ett diktatoriskt ledarskap kräver en rigorös enighet och tolererar inga avvikelser från det som är tillåtet/förbjudet av den högste andlige ledaren vars ord har guds dignitet. Nya restriktioner och fatwas avlöser varandra för att strypa avvikelser. Detta kräver naturligtvis ett enormt kontroll- och angivarsystem. Det innebär vad som helst som kan tänkas kräva för enhetens och för renhetens skull!

Ledningens klappjakt trappas upp

Bahá’iers situation har inte förändrats trots att landets reformvänligare president, Hassan Rouhani*, hade lovat sätta stopp för religiös diskriminering (som hittills förnekats att alls existerade). Men eftersom bahá’i inte räknas som en religion har över 200 bahá’ier arresterats efter hans tillträde 2013 och tusentals unga är blockerade från högre utbildning. Minst 590 indicier av ekonomiskt förtryck har registrerats. Förra året tvingades 124 bahá’iägda affärer att avregistreras i fyra provinser under förevändningen att affärerna hållits stängda på Báb̀s och Bahá’u’lláhs födelsedagar. Under samma tid spreds mer än 20 000 antibahá'itexter i landets alla medier. På senare år har antalet enskilda mord på bahá’ier börjat öka, de senaste i Yazd september 2016 och i Semnan januari året därpå; kanske som en följd av myndigheternas uppvigling mot bahá’ier.

* Under Rouhanis mandatperiod har minst 3800 av landets medborgare avrättats (av dem 219 offentliga avrättningar genom hängning) vilket gör att Iran är på andra plats i världen av antal avrättade, men på första plats räknad per capita. (Jan. 2021 avrättades 10 fångar, en av dem 42-årig tvåbarnsmamma, Zahra Esmaili, som efter år av misshandel råkade i självförsvar döda sin man.)

Trots att Iran ratificerat FN:s konvention för barnets rättigheter har Rouhanis regering inte gjort något för att ändra landets strafflagstiftning vilket tillåter att barn, flickor 9 år och pojkar 15 år, kan avrättas och verkställs normalt först när barnet blivit myndigt men 2019 avrättades minst två personer under 18 år. Avrättningarna kan genomföras med hängning, fall från hög höjd, stening eller arkebusering. Många avrättningar genomförs i hemlighet och kommer då inte med i statistiken.

Vad mer kan tänkas hända i Iran när man varje månad under åren 2010 och 2011 kunde i landets officiella och halvofficiella media registrera 22 stycken anti-bahá'iinslag i form av artiklar, videoklipp och webbsidor per månad. 2014 steg inslagen till 400 stycken. Och 2018 hade antalet ökat upp till 2000 per månad? Hittills i år har mer än 3000 artiklar publicerats med anti-bahá'ipropaganda, siffrorna fördubblades från januari till april, tiden då pandemin bröt ut i Iran. På tio år hade propagandainslagen ökat hundrafalt. Hur kan detta förklaras eller motiveras rationellt?

Bahá'iers ledargrupp fängslas, världssamfundet reagerar

Efter att Khomeini 1983 upplöste alla bahá'isamfundets administrativa råd, inrättade medlemmarna en informell ledargrupp, Yaran, av sju personer för att ordna samfundets angelägenheter och hålla kontakt med landets trosmedlemmar. Myndigheterna hade inga invändningar mot Yarans bildande, men helt plötsligt och oväntat efter tjugo års verksamhet arresterades alla sju ledarna och hölls fängslade ett och ett halvt år innan en summarisk rättegång 2010 dömde dem till 20 års fängelse för ”spionage, hädelse mot islam och propagering mot den islamiska republiken samt spridning av korruption på jorden (on earth)”. Bahá'ierna fick fyra försvarsadvokater som själva utsattes för förföljelse, två av dem sattes i fängelse och två andra valde att gå i exil.

Återigen reagerade världssamfundet och krävde att Iran skulle uppfylla sina internationella åtaganden som garanterar religions- och yttrandefrihet – att omedelbart släppa fria de sju och alla andra samvetsfångar från de iranska fängelserna. Yaranmedlemmarnas straff sänktes då till 10 år.

Efter den avtjänade strafftiden började man släppa Yaranmedlemmarna fria vartefter. Den siste, Afif Naeimi, släpptes ut den 20 december 2018. Poeten Mahvash Sabet, en av medlemmarna i Yaran, och som i likhet med de övriga dömdes för ”spionage för fientliga regeringar” och ”bildandet av olaglig grupp”, blev den första som frigavs från fängelset den 18 september 2017.

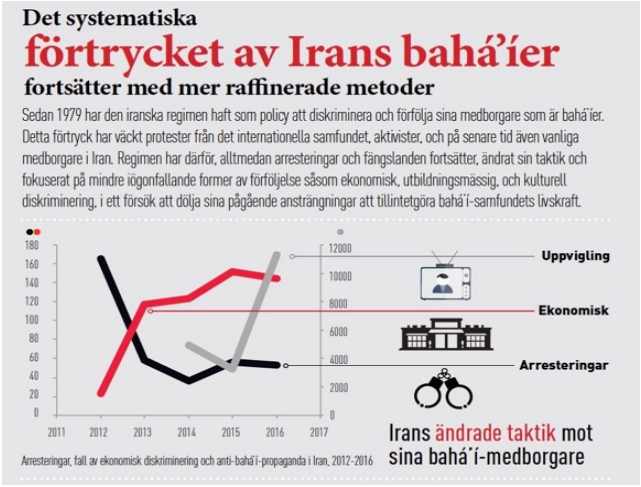
Den 10 oktober samma år meddelade brittiska PEN-klubben att Mahvash Sabet tilldelats årets Pinterpris (PEN Pinter Prize) som hon delar med den irländske författaren Michael Longley. Longley jämförde Mahvashs poesi med ”sångfågel som fångats i bur” och fortsatt:

> ”Jag är ödmjuk för att få dela PEN Pinterpriset med poeten Mahvash Sabet som 2010 dömdes till 20 års fängelse helt enkelt på grund av sin bahá'itro och hennes arbete för bahá'ígemenskapen. Mahvash är i hjärtat en lyrisk poet som sjunger om världens skönhet. Hennes fantasi är rapsodisk. Hennes dikter vill sväva. Diktatorernas kraft att tysta och fängsla författare fortsätter att sätta hela himlen i vrede.”

Men alltjämt sker nya och fortsatta arresteringar av bahá'ier. Det har fått FN:s generalförsamling att återigen reagera och anta en resolution, december 2018, som med eftertryck

uppmanar den iranska regeringen att upphöra med decenniers långa kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Resolutionen manar till att upphöra med all hatpropaganda mot bahá'ierna med ordalydelse: ”att frige alla religiösa utövare som är fängslade för sitt medlemskap eller verksamhet i en erkänd eller icke-erkänd minoritets religiösa grupp, samt frige den återstående fängslade ledamoten i Bahá'i-ledningen.” Resolutionen är femsidig och omfattar en lång rad av Irans förbrytelser och brott mot mänskliga rättigheter och kräver ”att i lag och i praktiken eliminera alla former av diskriminering och andra brott mot mänskliga rättigheter mot kvinnor och flickor med avseende på rätten till fri rörlighet och att lyfta restriktioner för kvinnors lika tillgång till alla aspekter av utbildning och lika deltagande på arbetsmarknaden och alla aspekter av det ekonomiska, kulturella, sociala och politiska livet.”

Detta är inte mindre än en 18:e gång som Irans ledare fördöms av världssamfundet för att de fortsätter att förfölja, trakassera och fängsla landets medborgare uteslutande på grund av deras religion. Dagen efter resolutionen dömdes en kvinna, Ghazaaleh Baaqeri-Taari, av landets revolutionsdomstol i Teheran till fem års fängelse för att ha ”ertappats” i sitt hem att fira 200-årsminnet av Bah'u'lláhs födelsedag med motiveringen: ”Acting against national security through membership and administration of Bahai activities.”

> Pure Islam is the Islam of
> tolerance and spirituality,
> The Islam of piety and democracy,
> The Islam of being:
> ”forceful against the unbelievers,
> merciful towards the believers”.
>
> – Ayatolla Khamenei, 2014

Grå kurva: uppvigling, röd: ekonomiska restriktioner, svart: arresteringar. (© bahaisverige)

Uppvigling till förföljelse utanför landets gränser

Iran, som står på huthirebellernas* sida i Jemenkonflikten där Saudiarabien (uppbackade av USA) stöder regeringssidan, har utvidgat förföljelserna mot bahá'ier också utanför sina egna gränser. FN:s människorättsorganisationer rapporterar att trakasserierna mot bahá'isamfundet i Sanaa följer samma mönster som i Iran. Bahá'ier sätts i fängelse och torteras enbart på grund av sin tro, de utdelas dödsdomar och flera försvinnanden har rapporterats. En del arresteras för att pressa dem att lämna sin tro. FN är oroad och har anklagat den islamiska republiken Iran för att ha uppmuntrat och instruerat de shiitiska huthitjänstemännen att bryta ner Jemens bahá'isamfund.

* Jemenitisk shiitisk (zayditisk) politisk-religiös rörelse, vars officiella namn är Ansar Allah (”Guds hjälpare”).

Men såväl huthierna som iranska myndigheter förnekar officiellt att det ska finnas någon religiös förföljelse. När det gäller bahá'i förnekar huthierna att bahá'ierna i Jemen alls är en religiös grupp, något som också Khomeini mycket tidigt deklarerade. I ett hemligt memorandum som Irans högsta ledare godkände 1991, står att ”En plan måste utformas för att konfrontera och förstöra deras [bahá'iers] kulturella rötter utanför landet [Iran]”.

En jemenitisk bahá'i Hamed Haydara (51 år) försvann 2013 genom Sanaas huthimyndigheter. Han torterades under fyra år och dömdes till döden 2 januari 2018 därför att han är bahá'i. Avrättningen skulle ske offentligt, all hans egendom jämte bahá'isamfundets egendom skulle konfiskeras. Haydara anklagades för att ha kränkt islam, för apostasi och att ha uppmuntrat muslimer att ”omfamna” bahá'ireligionen. Men domen omformulerades till att ”ha samarbetat med Israel och hanterat förfalskade officiella handlingar”. (För att avkunna dödsstraff är prövning av spionage obligatoriskt i Jemen.) Enligt FN:s rapport i år har åklagaren öppet hotat att alla som tänker arbeta i Haydaras försvar kommer att uppfattas som nationsförrädare. Domen innefattar också att all bahá'iverksamhet ska upphöra i de huthikontrollerade områdena.

Amnesty international har följt Haydaras öde och har krävt Jemens myndigheter att omedelbart släppa honom tillsammans med fem andra samvetsfångar. Också FN:s råd för mänskliga rättigheter har sedan länge uppmanat Jemen att frisläppa alla som fängslats för sin religiösa tro.

Utsikterna att påverka huthirebellerna ser inte ljusa ut enligt FN:s rapport från januari 2018 som skriver att Jemen har kollapsat och att det i stort sätt inte längre existerar som stat. Där fred krävs som mest så som i Jemen, Libanon och Gaza stöder Irans andliga ledare dessa länders fortsatta interna splittring och krig. Men världssamfundet existerar och kan inte ge upp.

Hamed Haydara, dömdes till döden i Jemen för att han är bahá'i. Domen överklagades.

Representant Bani Dugal för International Community i FN, säger att det finns många rapporter som tydligt pekar ut Irans medverkan i förföljelserna mot Jemens bahá'isamfund.

Enligt en konfidentiell lång lista av rekommendationer som Khamenei undertecknade 1993 innehåller specifika riktlinjer hur man ska hantera ”Bahá'í-frågan” för att strypa bahá'íreligionens ”framsteg och utveckling”.

> Redan Khomeini demonstrerade sin gudomliga allmakt hur den sträcker sig utanför Irans gränser. Han utfärdade en fatwa, dödsdom, mot den brittisk-indiske författaren Salman Rushdie för hans publicering av romanen Satansverserna (1988). Efter fem månader blev Rushdie anklagad och dömd för blasfemi och förtal mot Islam (alltså inte mot Iran ens). Därmed blev alla världens muslimer förpliktigade att mörda författaren. Några läsare är av den åsikten att den nidbild som Rushdie målade av en drömfigur i romanen, som de flesta tolkar som profeten Muhammed, i själva verket passar in på Khomeini.
>
> Belöningssumman för mord höjs i jämna mellanrum för att ”fira” och att påminna att den universella fatwan alltjämt gäller. Efter den senaste höjningen (2016) av 40 islamistiska organisationer sägs mordpengen ligga på ca 5 miljarder kronor. Khamenei försvarade domen i sitt Twitterkonto 2019, att fatwan precis såsom koranverserna i fråga är gudomliga, så ock är Khomeinis ord, och därmed oåterkalleliga. Twitter stoppade inlägget och menade att det inte var ok att önska [beordra] att någon mördas. (Övertrampet ledde dock inte till en avstängning.)
>
> Till dags dato har Rushdie bytt bostad 56 gånger och överlevt 26 mordförsök. En japansk översättare och en imam som yttrat sympati för Rushdie har mördats i guds namn.

Åklagaren på överklagandedomstolen i Sanaa begärde den 17 september 2019 att domstolen inte ska ändra det tidigare beslutet att avrätta Hamed Haydara. Åklagaren vidgade tvärtom kravet med att ”omedelbart deportera alla som bekänner sig till bahá’ireligionen och förbjuda bahá’iers inträde till Jemen”. Hittills har tre olika internationella resolutioner (en av dem från Irak på uppdrag av Arab Group) krävt stopp på huthiernas brott mot mänskligheten och att frisläppa alla bahá’ier anklagade för sin tro. Men domarens motdrag blev att begära en lista över Haydaras egendom inför nästa domstolsförhandling som förväntade ske i mitten av oktober 2019. Åtminstone Irans religiösa praxis är att de dömdas egendom också konfiskeras.

Tillägg:
I skrivande stund (26 mars 2020) kom ett meddelande från New York att ordförande Mahdi al-Mashat för Sanaas högsta politiska råd beordrat att alla fängslade bahá’ier skulle friges och Hamed bin Haydara ska benådas! Desto mer överraskande blev benådningen i och med att Haydaras dödsdom från 2018 bara för tre dagar senare fastställdes av överklagandedomstolen.

Men nyligen den 9 april såg sig USA: s kommission för internationell religiös frihet (USCIRF) nödgad behöva uppmana huthimyndigheterna att fullfölja deras offentliga åtagande från den 25 mars att frigöra religiösa samvetsfången Hamed Haydara tillsammans med de 6 andra kvarhållna bahá’ierna.

Fyra månader från frihetsbeslutet hade Haydara eller andra bahá’ier ännu inte släpps från fängelset. Dessvärre har coronaviruset konstaterats i Sanaas fängelse vilket medför att bahá’ierna som i flera år torterats utan medicinsk vård är särskilt sårbara att smittas med en dödlig utgång. Världssamfundets experter reagerade igen med stor oro och världen nåddes strax av nyheten att Haydara och de övriga bahá’ierna tvingats till exil utomlands.

Det finns inga officiella siffror tillgängliga om bahá’iernas antal i Jemen, men det uppskattas till nära 3000.

Bahá’ihistorien kom inte att utraderas

Iranska ayatollors hetsjakt på bahá’ier får extra bränsle av att Bahá’i-världscentret ligger i Haifa, i Israel som är Irans största hatobjekt vid sidan av USA. Bahá’ier har ingenting att göra med Israels politik. Att Bahá’u’lláh fördes som fånge till det ottomanska Palestina, där han dog och begravdes, har enbart med persiska mullornas animositet mot bábi- och bahá’irörelsen att göra. Bahá’u’lláh utvisades från Persien till det ottomanska Irak varefter han via Turkiet vidaredeporterades av de persiska mullornas påtryckningar till fängelsestaden Akka i Palestina, så långt från Persien det bara var möjligt. Bábs kvarlevor som hade bevarats i Teheran fördes 1909 till Haifa för en sista vila.

Bábs mausoleum och Bahá’icentrum på Karmelberget i Haifa, Israel. (Foto: Michael Paul Gollmer.)

Irans högste andlige ledare idag, ayatolla Khamenei, har hotat Israel att förinta Haifa och Tel Aviv om Israel angriper Iran. Likaså avvisar han palestiniernas försök att bli medlemmar i FN därför att det skulle medföra ett accepterande av Israel som stat och efterlämna en ”cancertumör” som för alltid skulle hota säkerheten i Mellanöstern. (Efter Khomeinis maktövertagande avbröt Iran alla diplomatiska och kommersiella förbindelser med Israel. Den israeliska ambassadbyggnaden i Teheran överlämnades 1979 till den palestinska befrielseorganisationen PLO.)

Genom en ödets ironi har Israel blivit försvarare av bahá’iers kvarvarande heliga platser! Helgedomarna upptogs på UNESCO:s världsarvslista 2008 med motiveringen: ”… of outstanding universal value [and] ... inscribed for the testimony they provide to the Bahá’i’s strong tradition of pilgrimage and for their profound meaning for the faith.”

Vad finns det inom bahá’ireligionen som väcker så mycket hat?

Oavsett olika trosinriktningar inom islam, är alla islamiska teologer överens om att Muhammed var Guds sista och slutgiltiga sändebud (*rasul*) och profet (*nabi*) för människans vägledning. Efter honom skulle ingen ny kunskap behövas eller en ny profet komma förrän på Domens dag (”uppståndelsedagen”) då Muhammed enligt sunnimuslimer skulle komma tillbaka tillsammans med Jesus; medan shiamuslimer väntar på att ”den tolfte imamen” Mehdi, ska komma med ljus och rättvisa till världen för att tillsammans med Jesus inrätta ett tusenårigt rike. Doktrinen härleds ur Koranens vers (Sura 33:40) om Muhammed som ”profetlängdens Sigill”. Enligt *hadither’s* förtydliganden har Gud slutat att tala till människan efter Muhammed – ”the book is closed” till världens ände.

Islam erkänner Bibelns över tjugo profeter räknad från Adam till Jesus. Efter Jesus kom Muhammed med en ny helig bok. Enligt islam ger Koranen hela mänskligheten all den kunskap som människan behöver inhämta. Islams prästerskap och uttolkare gör på så sätt anspråk på ensamrätt till Gud.

Báb såväl som Bahá’u’lláh skrev i bokform förklaringen till det nämnda Korancitatet, att det hänsyftar till den abrahamitiska profetkedjans slut och inte att Gud skulle upphöra att tala till människan. De tidigare religionerna var mer geografiskt bundna och lagarna var anpassade till den tid som då rådde. Men den profet, som alla religioner (även icke judiskt-kristna) väntar på, skulle nu komma till hela världen och mänskligheten, bibliskt uttryckt på den ”yttersta dagen”. Enligt bahá’i är ”den yttersta dagen” alla religioners utlovade profeters återkomst, en universell och förenande Guds sändebud, som talar samma ”ord” som alla tidigare profeter har gjort. En ny världsordning skulle ersätta de gamla och provinsiella som inte längre kan tjäna framtidens ändrade behov. Med ”sigill” menas avslut på en fas i mänsklighetens andliga utveckling.

Báb skrev: ”From the beginning that hath no beginning all men had bowed in adoration before Him Whom God shall make manifest and will continue to do so until the end that hath no end.” Religionen är en och densamma, den är progressiv och skiljer sig bara i tillämpning beroende på tidens krav på högre andligt medvetande – en högre civilisation. Med andra ord är den religiösa sanningen inte absolut, utan relativ – relativ till mognaden och tidsåldern i vilken den är uppenbarad. Med återkomst menas Ordets förnyelse och inte personernas återkomst.

Den sprängkraft som bábi- och bahá’ireligionerna satte i rörelse under 1800-talets Iran väckte bestörtning hos prästerskapet och bemöttes genast med öppet och strukturellt våld – den nya rörelsen förklarades som kätteri och hädelse mot islam. Något som ännu idag fortsätter med full kraft.

Bahá'icentret i Teheran demoleras för att stilla mullornas vrede

År 1926 köpte bahá'ierna en tomt i Teherans grönområde längs Persepolisgatan (Taleghani Aveny idag) för att bygga ett bahá'icentrum vilket också färdigställdes 1931. Vartefter man utrustade centret med en omkringliggande trädgård började ogrundade rykten spridas att centret byggts på den berömda poeten Tahiris grav. (Se nästa kapitel. Även artikel nr 4.) Det blev en förevändning för prästerskapet att starta krav på att centret ska bort. Ayatolla Kashani, präst och en hårdför politiker hotade att om inte en moské byggs på bahá'icentrets ställe skulle han själv med sin stödgrupp leda demoleringen av centret. För att upprätthålla freden med prästerna lovade shahen att med arméns hjälp konfiskera och förstöra bahá'icentret.*

Under ramadanmånaden 1955 förstördes centret och från en folksamling skanderades "Mahdi kom!" Brikadgeneral Timur Bakhtiar var själv med att riva delar av samlingshallen med en hacka.

* Generalsekreterare Timur Bakhtiar deklarerade "folkets vilja": "Because the demonstration and propaganda of the Baha'i cult have triggered public sentiment, it is instructed that in order to maintain public order the police force must occupy the centers of propaganda of this cult, which is called the Hazirat Al-Quds [Bahá'icenter]. The government, in the implementation of the plans of His Majesty, pays attention to the feelings and desires of the people, always mindful of the comfort and fulfillment of public needs."

Senare kom centrets förstörda lokaler att användas för att härbärgera fångar och efter Khomeinirevolutionen omgjordes byggnaden till att härbärgera islamisk konst. Och slutligen år 2013 invigdes på samma plats en moské som fick namnet "Ayatolla Khameneimoskén". Samme ayatolla hade tidigare förklarat alla baháiplatser "orena". Även islams lärosats motsäger detta nybygge: "Bön av en förövare som olovligen griper någon annans egendom blir ogiltig."

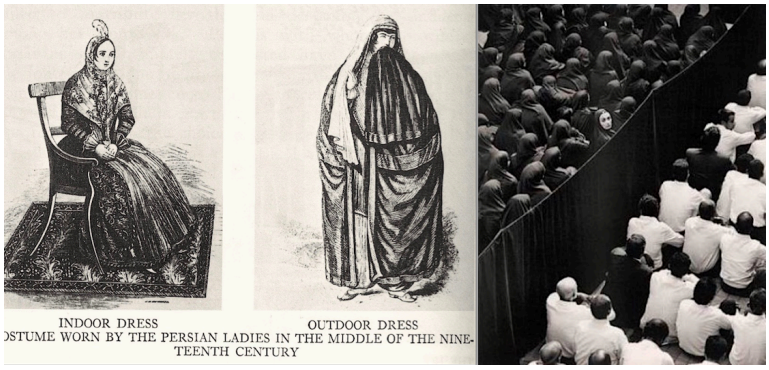

Bahá'icentrum av Qajar-erans arkitektur, Teheran 1969. Byggnaden förstördes på 50-talet. Den konfiskerades av ayatolla Khomeinis order 1979 och renoverades till centrum för islamisk konst.

Kvinnors befrielse otänkbar inom ayatollornas Iran

Bahá'ireligionen förklarar att män och kvinnor är jämlika. En av Báb mest kända lärjungar var en kvinna från staden Qazvin, av Báb kallad Ghorratulein ("ögats ljus"). Hon hette Fatimih Baraghani som av Bahá'u'lláh fick namnet Tahirih ("den rena"). Hon var poet och kunnig i persisk och arabisk filosofi. Därtill var hon också insatt i juridik och teologi. Av samtiden var hon berömd för sin intelligens vilket på den tiden var helt unikt eftersom hon var kvinna. Hon uppskattades så mycket att hon sittande bakom ett skynke fick hålla föreläsningar för män.

Tahirih blev en drivande kraft inom bábirörelsen och lyckades på en stor konferens, som Bahá'u'lláh tog initiativ till i Badasht 1848, att övertyga ett åttiotal ledande bábier att bryta upp med det förgångna och tillkännage att en ny religionsordning inletts. På samma konferens blev hon den första kvinnan att offentligt kasta av sig slöjan och därmed markera slutet på kvinnans underkuvade ställning. Báb själv kunde inte delta konferensen, han hade tidigare fängslats och satt i fängelse fram till dess han arkebuserades, och två år efter dödades också Tahirih i Teheran 1852, 36 år gammal. Hon kastades levande i en brunn som därefter fylldes med stenar och jord. Innan denna barbariska avrättning hann hon utropa: ”Ni kan döda mig så snart ni önskar, men ni kan inte stoppa kvinnornas frigörelse.”

1800-talets kvinnoklädsel, och i dagens Iran av filmaren och fotografen Shirin Neshat, ur ”Fervor”-serien, 2000.

Att idag resa i ayatollornas Iran och känna till Tahirihs historia, hennes mod och handlingskraft och samtidigt se hur alla kvinnor i dagens Iran tvingas bära en obligatorisk slöja, känns nästan overkligt, särskilt när landets sharialagar tvingar även mig och alla kvinnliga besökare från andra länder att följa ayatollornas klädkodex ”för anständighetens skull”. – Det är inte helt utan att jag kan se Khomeinis motdrag till Badashtkonferensen genom att med hjälp av lagen tvinga alla världens kvinnor, så fort de stiger på iransk mark, att bära slöja. USA och Saudiarabien må skrämma med avancerade vapen, men bahá'ireligionen skrämmer genom en ny samhällsordning som skakar av sig medeltidens underkastelsestrukturer.

Självständigt tänkande förutsättningen för en framtida civilisation

En av bahá'ireligionens principer är att självständigt söka efter sanningen. Det duger inte längre i ett modernt världssamfund att åberopa gamla seder och traditioner som håller människorna fast vid bakåtsträvande värderingar bara för traditionens egen skull. Man föds inte heller till bahá'i, utan först i 15-års ålder kan en ungdom ansöka om medlemskap efter egen begrundan. Här skulle man kunna tänka sig att muslimska präster får en förevändning att betrakta bahá'ier som ”konvertiter/avfällingar” när de tillåts göra självständiga beslut om sin tro. Enligt spridd muslimsk synvinkel är alla Bibelns personer muslimer ända från de första människorna Adam och Eva. Man föds till muslim och då kan man inte konvertera eller avsäga sin religiösa tillhörighet. Efter 1979 infördes i Irans konstitution förbud mot att konvertera eller uppmuntra någon att konvertera från islam.

Självständigt tänkande går inte ihop med islams intoleranta präststyre i något land, särskilt inte i länder som Iran där oliktänkande överlag är förbjudet och ateism (apostasi) kan beläggas med dödstraff.* Och särskilt inte där människor delas in i ”icke-troende”, ”förnekare”, ”avfällingar” eller ”Guds fiender”. Men en ung människa som lärt sig tänka självständigt kan inte manipuleras av en extremistisk ledare som lovar en plats i Paradiset med uppmaningen som denna: ”Och om Allah ger er en fiende vars hals ni ska skära av så ska ni göra denna uppoffring […]. Protestera inte, lyssna och lyd. Om ni skär halsen av någon ska ni plundra

honom på hans ägodelar, ty det är sedvanan enligt den utvalde [Profeten]…" Enligt extremisterna tycks Paradiset ha två dörrar: den ena för fromma muslimer med andligt leverne och den andra för mördare?

* Apostasi betyder att avsäga sig från sin tro, lära, parti – i synnerhet inom islam att avfalla från den enda sanna religionen. Dödsstraff för apostasi tillämpas i 12 länder, alla muslimska.

Ett självständigt och kritiskt tänkande i förening med intellektuella insikter förskingrar vidskepelser och är den bästa garantin mot illvilliga fördomar och ondska, lär bahá'i-religionen.

Bahá'i förordar obligatorisk skola för alla världens barn och att ett internationellt gemensamt språk ska läras ut jämsides med modersmålet. Barn uppfostras till att känna sig som världsmedborgare och dela samhörighet med alla jordens folk. Skulle en familj idag inte ha råd att bekosta alla sina barns skolgångar, ska man prioritera flickor eftersom de i framtiden kommer att bli mödrar som i sin tur uppfostrar och lär sina barn innan de börjar skolan.

Det åligger för båda föräldrarna att vägleda och omge barnet med kärlek och uppmuntran till kunskapsinhämtande som gagnar mänskligheten. Det är under inga omständigheter tillåtet att slå och håna barn, för barnets karaktär blir då helt fördärvad om det utsätts för slag eller kränkande tilltal.

Bahá'i uppmuntrar särskilt starkt till studier inom vetenskap, konstarter och hantverk. Studier och yrkesutövning likställs med bön och tillbedjan. Uppfostran och universell utbildning av barn hör till mänsklighetens mest förtjänstfulla handlingar, förklarar bahá'i-religionen.

Redan dessa få ovannämnda lärosatser visar vilket motstånd bahá'ireligionen per automatik möter i det prästtyrda Iran som konserverar medeltidstänkande och cementerar värderingar som en framtida modern värld måste med kraft ta avstånd ifrån. Iran och andra muslimska länder hade en gång en blomstrande civilisation med berömda filosofer, vetenskapsmän och innovatörer från mogulrikets Indien till Andalusien. Men var är de nu, deras enastående arv, och vilka är de som belönas med Nobelpriser för att de bidragit till mänsklighetens framåtskridande idag? Muhammed uppmanade sina anhängare att inhämta kunskaper även om det krävdes att färdas ända till Kina – idag hörs allt oftare hur islams prästerskap åberopar flera förbud och mera sharialagar.

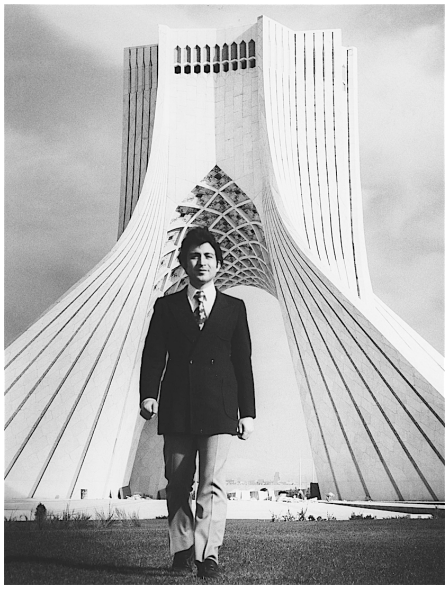

Persisk matematiker och astronom al-Khwarizmi (780–850) i Khiva, Uzbekistan. "Algoritm" kommer från hans namn.

Sedan ayatolla Khomeini kom till makten 1979 har Irans intelligentia flytt landet, fem miljoner emigrerade till följd av revolutionen. När Khomeini blev intervjuad av landets dagstidning Ettela'at angående det höga antalet högskoleutbildade som flydde, kommenterade han:

” Now that they (the Islamic Republic) are filtering, you are sitting worried why they are executing [people]? … Why are you questioning Islam? Are they fleeing? To hell with them. … They were not scientific brains. [Iran] is not a place for them to live any more.”

Bland dem som flydde fanns också en berömd arkitekt och bahá’i av judisk bakgrund, Hossein Amanat, som ritat Teherans 50 meters höga landmärket Azaditornet. Tornet byggdes av skinande vit marmor och stod färdigt 1971 i samband med 2500-årsjubileet av det persiska riket. Tornet döptes till Shahyad (”monument till shahen”) men ändrades ironiskt nog efter Khomeinirevolutionen till ”Frihetstornet”. Amanat anklagades för att ha försett tornets huvudfasader med nio fönster, siffran 9 tolkas som bahá’isymbol. Amanat är idag verksam som arkitekt i Kanada.

Hossein Amanat med Azaditornet i bakgrunden på 1970-talet, Teheran.

Khomeinis efterträdare Khamenei hyllar kunskap på sin webbsida därför att profeten Muhammed med sitt budskap kunde förvandla barbari till broderskap, fanatism till tolerans och resonemang, och vända okunskap till kunskap. Därför kunde enligt honom muslimerna uppnå höjden av global civilisation i århundraden. Om muslimerna kunnat göra det en gång, kan de idag göra det en gång till, menar han, och ”stiga upp till nya höjder och skapa mänsklighetens framtida historia utan motstycke”. Men när ayatollorna talar om kunskap menar de ”religiös shiitisk kunskap” och då får Khameneis ord ”tolerans och kunskap” helt andra betydelser i det tal han höll på Internationella toleransens dag 2016. (Se Källor i slutet.) Alldeles nyligen deklarerade Khamenei att den vetenskapliga forskningen i Iran måste stå på ”islamisk-iransk” grund för att garantera landets stora framgångar de närmaste kommande 50 åren.

Envälde hör inte till framtidens världsordning

Bahá’i har inget prästerskap eller enmansledarskap. Beslutsfattande görs i samråd i lokala och nationella råd, och i ett högsta internationellt råd som i en framtida samhällsordning har i uppgift att övervaka en rättvis fördelning av världens resurser för att avskaffa extrem rikedom och fattigdom, bara att nämna ett av bahá’imålen. Alla råd har nio medlemmar, ett idealiskt antal deltagare vilket underlättar för optimal rådplägning och beslut. Rådens medlemmar väljs i slutna val utan föregående valkampanjer.

Världen är ett och inget land är en isolerad ö. Det finns ingen återvändo till isolationistiskt tänkande. Världen måste avskaffa militärmakten för den behövs inte. Fiendskap är ingen naturlag, den upphör genom avtal och förändrade attityder.

Så viktig är också kvinnornas delaktighet i samhällsbygget att bahá'ireligionens högsta organ Universella rättvisans hus skriver: ”Endast när kvinnor välkomnas i fullt kamratskap inom alla områden av mänsklig strävan, kommer ett moraliskt och psykologiskt klimat att skapas ur vilket internationell fred kan uppstå.”

Själva grunden i bahá'ireligionen är att Guds religion är en enda religion, men den måste ständigt förnyas. Man reformerar inte gamla vetenskapsmäns upptäckter utan nya vetenskapsmän kommer på nya upptäckter som ökar den redan samlade kunskapsbanken – så sker också med religionen att den förnyas med nya uppenbarare vars uppgift är att undervisa och fostra människor till högre andligt växande i kärlek till varandra. Det är först idag som det är möjligt att hela mänskligheten ser sig själv som en enda familj, en enhet, tack vare tekniska landvinningar. I dagens coronapandemi blir det helt uppenbart att hela världen måste förenas och avskaffa alla fördomar och fientligheter som bara leder till nedbrytning och krig, när däremot enande och kärlek till hela mänskligheten leder till utveckling, till en hög gudomlig civilisation som alla religioner har förutsagt ska ske.

Religionens uppgift är att beledsaga människosläktet från primitivt beteende till ett humant beteende. För hundra år sedan förklarade bahá'ireligionen: ”Idag hänger sig alla världens folk åt självviska intressen och gör det yttersta ansträngningar och bemödanden för att främja sina egna materiella angelägenheter. De dyrkar sig själva och inte den gudomliga verkligheten och omhuldar inte heller mänskligheten. De söker ivrigt egen vinning och inte det gemensamma bästa. Så förhåller det sig eftersom de är fångar i naturens värld, omedvetna om de gudomliga lärorna.”

För första gången i historien kan hela världens enhet under detta årtusende förverkligas – och detta måste ske vare sig världens regimer vill det eller ej, proklamerar baháireligionens grundare.

Bahá'ier har förföljts i Iran ända sen dess början under 1800-talets mitt. Först med religiösa motiv som vände sig mot bahá'i som religion, men senare har motivet ändrat karaktär och bahá'i stämplats som en politisk rörelse – understruket att bahá'i ”inte är en religion”. I båda fallen utgör bahá'i ett hot mot det rådande styrelseskicket. Bahá'ier beskylls idag för att vara agenter och spioner för utländska krafter eller supportrar till shahen, vilket aldrig har kunnat beläggas. Därför måste den riktiga orsaken till islamiska prästerskapets förföljelsehets ligga någon annanstans.

Ett stort antal iranska bahá'ier har flytt utomlands och har fått asyl som religiösa flyktingar. Bahá'ierna utgör landets största religiösa minoritet med uppskattningsvis 300 000 anhängare som i huvudsak måste göra sig så osedda som möjligt för att undvika allvarlig förföljelse.

Men trots intensiva internationella fördömanden från FN, de mänskliga rättigheternas organ, och från vissa nationella parlament, såsom idag också från Sveriges regering, har den iranska regimen vägrat att ändra sin inställning i ”Bahá'i-frågan”.

En osäker framtid

USA drog sig nyligen ur kärnkraftsavtalet med Iran och har infört hårda sanktioner mot landet. Sveriges handel till Iran ökade sedan den svenska handelsdelegationen besökte Teheran i februari 2017, men om EU tvingas att stödja USA:s sanktioner, blir framtiden oförutsägbar för hela världens maktbalans. Den iranska valutan är i fritt fall, inflationen ökar och snart måste nollor strykas från sedlarna för att hålla reda på alla värdelösa miljonsedlar, och det råder brist på mat. Landet lider både av torka och översvämningar på fyra större områden och människorna går ut på gatorna och demonstrerar. – Men trots detta katastrofala läge upphör inte förföljelserna mot bahá'ier och andra minoriteter; där drar man inte in resurser. Tvärtom ökar

fängslandena av bahá'ier och studenter avpolletteras från sina påbörjade studier. Trakasserierna har också ökat mot andra religiösa minoriteter. Också i Jemen ökar arresteringarna av bahá'ier och långa fängelsestraff och dödsdomar avkunnas allt oftare.

Det är säkert inte en tillfällighet att ayatollorna intensifierat sin uppmärksamhet på minoriteterna i dessa dagar då de länge diskriminerade grupperna kan tänkas hysa intressen för oppositionen när Irans regim trängs in i ett hörn av USA:s sanktioner. Att bahá'iläran i sig avsäger all politisk verksamhet och konspirationer ändrar inte ayatollornas inställning till att bahá'ierna måste isoleras och fråntas deras medborgerliga existensberättigande.

Det som utmärker den iranska retoriken är hur landets prästerskapsstyrda media glorifierar sitt välde och i samma mening svartmålar och demoniserar västvärlden. Det onda kommer utifrån och inifrån kommer det från Irans egna minoriteter. (Uppskattade antal: bahá'ier 300 000, mandéer 5000–10 000, yazdanister en miljon, judar 9000, zoroastrier 25 000, kristna över 800 000. Muslimer som praktiserar sufism, också diskriminerade, kan uppgå till flera miljoner.)

FN:s kommission för internationell religionsfrihet rapporterade nyligen att 70 bahá'ier satt inne i fängelser i slutet av 2018. Minst 60 andra bahá'ier hade nekats universitetsstudier på grund av sin tro. 171 kristna arresterades förra året (jfr med 16 året innan). Irans revolutionära domstolar arresterade 300 sufier och dömde 208 av dem till fängelse. Det rapporterades att domstolen ibland bara på 15 minuter prövar den anklagades "skuld".

Förra året anordnades en antisemitisk konferens i Teheran där man anklagade judarna för att manipulera den globala ekonomin och att utnyttja holocaust. Irans ledning utlovar regelbundet att tillintetgöra Israel som stat samtidigt som de inte drar sig för att rikta misstänksamheten på landets egen judiska minoritet att ha dolda band till Israel.

Nyligen gick makthavarnas förföljelseiver så långt att de genom ett internt direktiv förbjöd förskolor att anställa personal från religiösa minoritetsgrupper. Restriktionsordern läckte ut och väckte stora protester som resulterade i att Departementet för sociala frågor fick retirera och skicka ut en andra version med ordalydelsen: "På barnhem med muslimska barn står inte rekryteringen av lärare från religiösa minoriteter för icke-religiösa kurser i strid med bestämmelserna."

Rakt av går inga minoritetsgrupper fria från ayatollornas riktade anklagelser på dem. De flesta fallen når inte internationell press, nya restriktioner mot minoriteter är idag så vanliga att de skyms undan av pågående naturkatastrofer och politiska kriser som Iran tampas med. Minoritetsgrupperna blir objekt för uppdämda socioekonomiska frustrationer.

Advokat Amirsalar Davoudi och stadsrådsmedlem Mehdi Hajati, båda dömda till fängelse för att ha försvarat bahá'ier och aktivister för mänskliga rättigheter.

Allra hårdast har ayatollaregimen gått på bahá'ier det senaste året, både i Iran och i Jemen. Nu är det advokaternas tur att hamna i fängelser för att de i sin tjänsteetik försvarat bahá'ier eller människorättsaktivister. Irans mänskliga rättigheter (IHR) meddelade den 1 juni 2019 att advokat Amirsalar Davoudi som representerat några av landets politiska fångar, civila aktivister och medlemmar av bahá'iminoriten, har dömts till 30 års fängelse anklagad för att "ha

samlat, samverkat och spritt falsk information, propagerat mot systemet, förolämpat iranska tjänstemän och Irans högsta ledning samt att ha försökt bilda en grupp för regimstörtande verksamhet och för att ha samarbetat med USA:s fienderegim. Han arresterades i november 2018. Dessutom dömdes han till 111 piskrapp och att betala en avgift motsvarande 35 000 kronor och han berövas alla sina sociala rättigheter under kommande två år. Anklagelsepunkterna grundar sig på Davoudis yttranden i sociala medier eller intervjuer publicerade i persisk media utanför Iran.

Shiraz stadsrådsmedlem Mehdi Hajati arresterades i september 2018 för att ha försvarat bahá'iminoritetens rättigheter mot islamiska republikens förföljelser och särskilt mot det konservativa prästerskapet och mot den fruktade (hardline) säkerhetsstyrkan. Hajati blev fri mot borgen, men hämtades hemifrån den 2 juni, dagen efter mottog han ett sms att han dömts till ett års fängelse och två års intern exil. Han fördes till Abdel Abadfängelset. Anklagelsepunkten grundar sig på en tweet han skrev förra året: ”Under de senaste tio dagarna har jag knackat på många dörrar för att få två bahá'ivänner frisläppta från häktet, men utan framgångar. Så länge vi möter utländska fiender, har vår generation en skyldighet att reformera rättsliga förfaranden och andra [handlingar] som undergräver social rättvisa.”

När en kommunfullmäktige, Mehdi Moghaddari, i sociala medier hade gett sitt stöd för Hajati dömdes han till 6 månaders fängelse. Överklagandedomstolen ändrade inte beslutet, men Moghaddari blev aldrig kallad till fängelset vid årets slut. Däremot avstängde revolutionsdomstolen honom från sin tjänst 6 månader.

Som Irans mänskliga rättigheters (IHR) medgrundare Mahmood Amiry-Moghaddam påpekar: ”Genom att undertrycka och fängsla oberoende advokater har den iranska regimen visat att den inte har någon tolerans för uttryck av någon annan mening än den egna.”

Världssamfundet och Sveriges regering uttrycker oro

Trotts återkommande resolutioner från FN och EU, och andra organisationer, kan man inte se någon ljusning för Irans diskriminerade minoriteter, såvida man inte vill se världssamfundets oro positivt, att utan dem hade kanske det styrande prästerskapets förföljelser utvecklats till än värre för alla oliktänkande.

Men värre har det blivit enligt Javaid Rahman, FN:s specialrapportör för mänskliga rättigheter i Iran. Han rapporterar att bahá'ierna som ”oskyddade otrogna” är den grupp som får utstå ”de mest flagranta formerna av förtryck, förföljelse och trakasserier”. Rapporten uppmanar iranska myndigheter att ändra samtliga paragrafer i den islamiska strafflagen som diskriminerar medborgare på grund av deras religion eller tro. Vidare bör Iran försäkra att alla religiösa minoriteter erkänns och ges rätten till religions- och övertygelsefrihet.

När Irans utrikesminister Javad Zarif besökte Sverige i augusti 2019 tog utrikesminister Margot Wallström upp bahá'iernas situation i Iran direkt med Zarif.

Utrikesminister Margot Wallström 21 augusti 2019.

Senare i riksdagens interpellationsdebatt i oktober stod åter bahá'iernas situation i fokus, då med nytillträdd utrikesminister Ann Linde som även skriftligen redogjort att hon tänker arbeta utifrån FN:s rapporter genom att fortsätta lyfta fram bahá'iers och andra minoriteters undertryckta situation i Iran.

I december samma år (ett år efter de FN-ledda fredssamtalen i Stockholm om Jemen) arrangerades ett riksdagsseminarium om mänskliga rättigheter i Jemen, speciellt då med tanke på bahá'iförföljelserna där. (Se tidigare kap. "Uppvigling till förföljelse utanför landets gränser".) I programmet närvarade representanter från riksdagen och utrikesdepartementet, en välkänd jemenitisk journalist samt Bahá'i International Community's FN-representant i Genève.

Den 18 december lanserade utrikesdepartementet rapporter om situationen för mänskliga rättigheter i 29 länder, däribland Iran. Rapporten om Iran är drygt 20 sidor lång och tar upp bahá'ier som en särskilt utsatt grupp.

I februari 2020 fick Ann Linde en riksdagsfråga om ministern är beredd att ta upp med sina kollegor på EU-nivån frågan om mänskliga rättigheter för de diskriminerade minoriteterna* i Iran och sätta ljuset på det orimliga att bahá'ier nödgas köpslå med sin tro för att erhålla ID-kort. Ann Linde svarade: "Regeringen tar återkommande upp etniska och religiösa minoriteters, inklusive bahái'ernas situation i kontakter med Iran. Detta skedde senast under utrikesminister Zarifs besök i Sverige i augusti." och "Sverige kommer fortsätta vara en drivande och tydlig röst för respekten för de mänskliga rättigheterna i Iran – inklusive bahá'iers och andra minoriteters situation – inom EU och FN. Vi kommer även fortsätta att regelbundet ta upp dessa viktiga frågor i vår dialog med Iran."

* Förutom bahá'ier räknas till minoriteter kristna (armenier och assyrier), zoroastrier, judar, manikeer, sunnimuslimer, Sabean-mandéer och Gonabadi-dervisher (sufier). Konvertiter från islam räknas inte in i någon minoritetsgrupp.

Dessvärre har bahá'iers situation bara förvärrats i dagarna under rådande Covid-19 pandemin. Jag som håller i pennan får en känsla av att jag börjar upprepa mig. Men med lite eftertanke är det inte jag som upprepar mig, utan det är den iranska regimens oavbrutna taktik att på vedertagna eller på nya sätt försöka strypa minoriteters livsmöjligheter trots världssamfundets återkommande fördömanden. I senaste USA:s rapport om religionsfrihet i Iran som släpptes den 10 juni 2020 framgår, att ett stort antal bahá'ier det senaste året frihetsberövats i sju städer. (71 personer enl. Baha'i International Community.) Anklagelserna har gällt "propaganda mot staten genom att främja Bahaism", "ha bildat grupper mot regimen", "ha avsikt att störa den nationella säkerheten" och liknande fabriceringar trots att myndigheterna måste veta att bahá'ier på grund av sin tro inte deltar i någon form av politisk verksamhet och att en av lärans trossatser förpliktigar troende till lojalitet mot landets regering. Men likväl hade rättens biträdande åklagare i Shiraz's domstolsförhandlingar hotat att "rycka upp [uproot] bahá'ierna ur staden". Rutinmässigt konfiskerades också de fängslades privata egendom från hemmen.

Rapporter kan också berätta att bahá'ier som tidigare sattes i frihet på grund av överfyllda fängelser när Covid-19 började spridas och gjorde det omöjligt att hålla rekommenderade fysiska avstånd, nu återkallades oväntat att fortsätta avtjäna sina långa straff inne i fängelserna. Och när bahá'ier kallades till förhör tvingades de resa kollektivt trots omfattande lockdowns.

Upptrappade och koordinerade hatkampanjer ordnas via statliga mediekanaler för att hetsa upp medborgare till hatbrott. Till och med bahá'iers kyrkogårdar vandaliseras som att markera att även de döda ska fördrivas ut ur Irans mylla. Eller som i staden Abadeh får hatklotter stå kvar på husfasader: "Hizbollah (Guds parti) är vaket och föraktar bahá'ierna." för att skrämma bahá'ier. Gärningsmän "hittas" sällan som begår brott mot bahá'ier. En bahá'i som skadas eller utsätts för brott får inte heller någon ersättning.

I augusti 2020 berövade specialdomstolen i byn Ivel i norra Iran bahá'iernas markegendom som deras familjer ägt sedan 160 år tillbaka. De är lantarbetare och har sin försörjning enbart

genom marken. Domstolsbeslutet fick laga kraft utan att de drabbades advokater fått någon möjlighet att förbereda ett försvar eller ens ha fått tillgång till handlingarna i målet. Beslutet går inte att överklaga. Men 27 bahá'ier vände sig till myndigheterna både på lokal och nationell nivå. Ett slutgiltigt beslut meddelades den 13 oktober att hovrätten i Mazandaran avslagit de drabbades överklagan och bekräftade att deras mark skall konfiskeras.

Ända sedan koronapandemin fick fäste i Iran har förföljelserna ökat och flera samordnade razzior i storstäder har beslagtagit bahá'iers egendomar såsom datorer, mobiler och surfplattor, böcker och andra föremål. Vittnen har rapporterat att förövarna ignorerat regeringens egna hälsorestriktioner.

Som det ser ut idag verkar bahá'iers enda hopp ligga hos världssamfundet om Irans minoriteter nånsin ska kunna få fulla medborgerliga rättigheter i Islamiska republiken Iran. Bahá'i International Communitys representant i FN i Genève, Simin Fahandej, tror att det går att påverka Iran: "Internationellt tryck är alltid användbart för att få regeringar att ta ansvar för sina egna åtaganden och skyldigheter på internationell nivå. Regeringar vill ju ändå inte hamna i fokus för kränkningar av mänskliga rättigheter, och därför är det viktigt att söka rättvisa genom att ta upp dessa frågor internationellt och öka medvetenheten om dem."

*

Artikeln ingår i utgåvan "Blickar mot världen – och inåt" (2019) samt i e-boksformat Del I Mellanöstern (2020) av Tarja Salmi-Jacobson.

———————

Källor:
The Bahá'í Question Revisited: Persecution and Resilience in Iran, 2016:
bic.org/sites/default/files/pdf/thebahaiquestionrevisited_final_160930e.pdf
Tariq Ali: Fundamentalisternas kamp, 2005.
Gilles Kepel: Kampen om islam, 2006.
Löftet om världsfred, 1985: skrifter.bahai.se/texter/universella-rattvisans-hus- skrifter/loftet-om-varldsfred.html
Closed Doors – Irans's Campaign to Deny Higher Education to Bahá'is, 2005.
Irans 50-årsplan, 2018: http://english.khamenei.ir/news/6005/Ayatollah-Khamenei-issues-guidelines-to-perfect-Islamic-Iranian
Irans minoriteter: https://minorityrights.org/country/iran/

***